

FRANKRIJK PUUR
PYRENEEËN OOST
pyrénées-orientales & Ariège

TEKSTEN EN FOTOGRAFIE: Martijn Joosse
TEKSTEN EN ILLUSTRATIES: Marita Joosse-Mulder

FRANKRIJK PUUR PYRENEEËN OOST is een uitgave van Joosse Media te Kampen

Copyright © 2024 Joosse Media

Teksten: Martijn Joosse, Marita Joosse

Omslagontwerp, vormgeving binnenwerk en fotografie: Martijn Joosse

Illustraties: Marita Joosse

Druk: Wilco BV, Amersfoort

ISBN 9789083261744

NUR 512

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ondanks alle aan de samenstelling van dit boek bestede zorg kan noch de uitgever noch de auteur aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

Abbaye Saint-Martin-du-Canigou

VOORWOORD

Wat leuk dat je onze reisgids van Ariège en Pyrénées-Orientales in handen hebt! Deze twee departementen aan de oostkant van de Pyreneeën behoren misschien wel tot de meest veelzijdige van Frankrijk. Want waar in *la douce France* kun je het ene moment met je voeten in de sneeuw staan en niet veel later cactussen bewonderen?

In meerdere jaren doorkruisten wij de Pyreneeën van kust tot kust. We aten ijs en namen een duik in de Middellandse Zee bij het kleurrijke stadje Collioure. Vanuit de Train Jaune en Train Rouge zagen we een afwisselend landschap aan ons voorbij trekken, vol kastelen, wijngaarden en hooggelegen dorpen. We bereikten de top van de mythische berg Canigou en hadden bijzondere gesprekken met een non in de abdij van Saint-Martin-du-Canigou.

Nu is het jouw beurt om deze veelzijdige streek te ontdekken. Als je van geschiedenis houdt, ben je hier op de juiste plaats. Prehistorische rotstekeningen, Romeinse thermale baden, versterkte steden van Vauban of indrukwekkende herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog: deze grensstreek heeft een roerig verleden. Maar ook als je op zoek ben naar een afwisselende keuken, een goed glas wijn, onvergetelijke bergwandelingen of kleurrijke dorpen ben je aan het juiste adres.

In deze gids hebben we al onze tips voor je verzameld. Naast alle hoogtepunten laten we je ook kennismaken met onontdekte plekken.

Veel plezier in de Pyreneeën!

Martijn & Marita

INHOUD

- Introductie *8*

PYRÉNÉES-ORIENTALES

- Steden en dorpen *18*
- Bezienswaardigheden *34*
- Wandelen en fietsen *40*
- Activiteiten *44*
- Rondritten *46*
- Markten en evenementen *52*
- Eten, drinken en slapen *54*
- Net over de grens *56*
- Een week in Pyrénées-Orientales
& Met kinderen *58*

- Culinaire specialiteiten *118*
- Reis naar de oostelijke Pyreneeën *120*
- À faire *122*
- Weekplanner *126*
- Notities *132*
- Index *142*

ARIÈGE

- 64* Steden en dorpen •
- 82* Bezienswaardigheden •
- 90* Wandelen en fietsen •
- 94* Activiteiten •
- 96* Rondritten •
- 104* Markten en evenementen •
- 108* Eten, drinken en slapen •
- 110* Net over de grens •
- 114* Een week in Ariège & Met kinderen •

INTRODUCTIE

Ruige bergtoppen, vruchtbare dalen, kleurrijke dorpen, mysterieuze kastelen en fijne stranden: de departementen Pyrénées-Orientales en Ariège hebben veel te bieden. De kuststrook tussen Perpignan en Argelès-sur-Mer is populair onder strandgangers. Ga je het binnenland in, dan wordt het al snel rustiger en kun je op ontdekking gaan langs bijzondere culturele pareltjes of de uitgestrekte natuur induiken.

GESCHIEDENIS

Al duizenden jaren leven er mensen in deze omgeving. De prehistorische mens vond hier een toevlucht in grotten, in een landschap dat nog bedekt was onder dikke gletsjers. Waarschijnlijk leefden zij nomadisch en bezochten ze het gebied om te jagen, om 's winters weer verder te trekken. In verschillende grotten lieten ze sporen na in de vorm van rotstekeningen en gebruiksvoorwerpen.

Romeinen

Ook de Romeinen waren op de hoogte van de geneugten van dit gebied. Zo gebruikten ze de warmwaterbronnen in Ax-les-Thermes en Amélie-les-Bains. In laatstgenoemde plaats is het ook nu zelfs nog mogelijk om te kuren onder een origineel Romeins gewelf. De Via Domitia, een belangrijke strategische verbinding tussen Italië en Spanje, liep door Perpignan en splitste daar in twee routes, om bij de Col de Panissars en de Col du Perthus de Pyreneeën over te steken. Op verschillende plekken in de Ariège en Pyrénées-Orientales zijn overblijfselen van Romeinse bouwwerken te zien.

Katharen

Tijdens een bezoek aan deze departementen zul je vaak sporen aantreffen van het katharisme. De katharen hingen een leer aan die afweek van de Katholieke Kerk en dat leidde in de dertiende eeuw tot bloedige kruistochten. In verschillende kastelen in de Ariège en grensstreek van de Pyrénées-Orientales en Aude vonden zij bescherming van regionale heersers, zoals in Montségur, Montailou en Foix. Helaas waren ze ook daar niet veilig. In 1244 werden bij Montségur honderden mensen levend verbrand omdat ze hun geloof niet wilden opgeven.

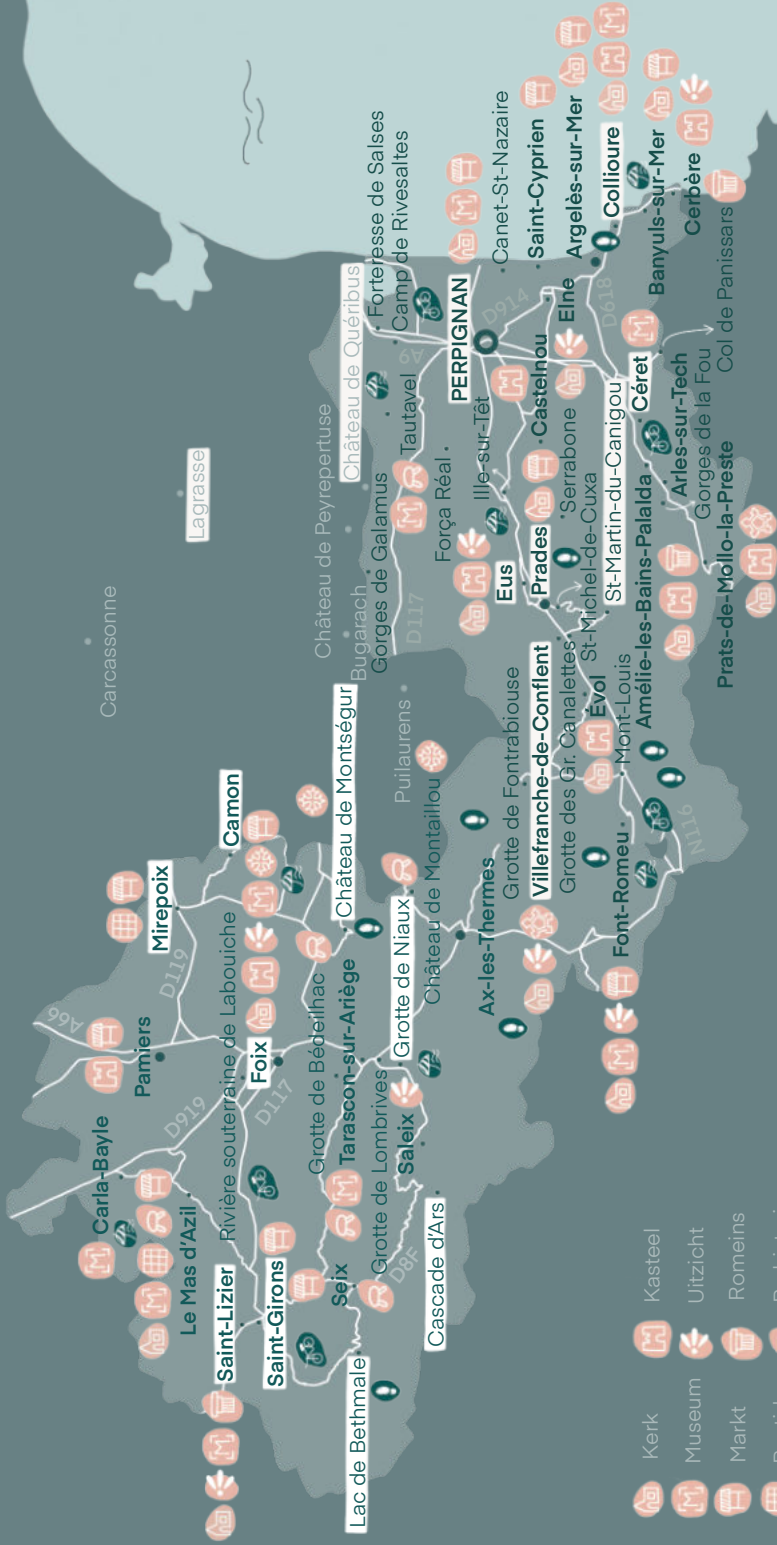
Verdrag van de Pyreneeën

Nadat de strijd tegen de katharen ten einde was gekomen, deden de kastelen in de Ariège en bij de noordelijke grens van de huidige Pyrénées-Orientales nog honderden jaren dienst als verdedigingslinie tegen Aragon, een voormalig graafschap in het tegenwoordige Spanje. Zeker in de Dertigjarige Oorlog (1618-1648) en de nasleep ervan, de Spaans-Franse oorlog, was de dreiging vanuit het zuiden reëel. Aan deze oorlogen lagen hoofdzakelijk spanningen tussen katholieke en protestantse staten ten grondslag, maar de strijd leidde ook tot een nieuw machtsevenwicht in heel Europa. Nadat de Fransen bij de Slag om Rocroi (1643) en de Slag bij Duinkerke (1658) een genadeklap hadden uitgedeeld aan de Spanjaarden, kwam de oorlog ten einde. In het *Traité des Pyrénées* (Verdrag van de Pyreneeën) van 1659 werd beslist dat Spanje de provincie Roussillon moest afstaan aan Frankrijk. Deze landstreek omvatte het grootste

• Toulouse

• Lombez

- Kerk
- Museum
- Markt
- Bastide
- Vauban
- Kasteel
- Uitzicht
- Romeins
- Prehistorie
- Katharen

gedeelte van het huidige departement Pyrénées-Orientales. De landgrens, die tot dan toe grofweg de noordgrens van dit departement volgde, verschoof op sommige plekken zestig kilometer zuidwaarts. Vanaf dat moment valt de grens grotendeels samen met de hoofdkam van de Pyreneeën.

Vauban

Het is niet verrassend dat Vauban ook in dit deel van Frankrijk zijn sporen heeft nagelaten. In 1679 bezoekt de bekende Franse bouwmeester in opdracht van Lodewijk XIV het gebied om een verdedigingsplan op te stellen voor de zuidelijke grens. Het levert een compleet nieuwe, versterkte stad op, Mont-Louis, die nog steeds te bezoeken is. In Villefranche-de-Conflent laat Vauban vanaf 1679 Fort Libéria bouwen, en verder voert hij onder andere in Perpignan, Port-Vendres, Collioure en Prats-de-Mollo aanpassingen door aan bestaande verdedigingswerken.

Recente geschiedenis

Vluchtelingen zijn dit gebied niet vreemd. Dat is onder andere te zien bij het Mémorial du Camp de Rivesaltes, oorspronkelijk opgericht als militair kamp. In de jaren dertig

van de twintigste eeuw ving het Spanjaarden op die vanuit het zuiden het dictatoriale regime van Franco wilden ontvluchten. Nog geen tien jaar later draaide de vluchtrichting om en probeerden Joden, verzetsstrijders, burgers en soldaten de woeste Pyreneeën over te steken op de vlucht voor de naziterreur. In de jaren zestig verbleven in het gebied veel Fransgezinde Algerijnse vluchtelingen, die vanwege de door Algerije gewonnen onafhankelijkheidsoorlog een veilig heenkomen zochten.

GASTRONOMIE

Zo veelzijdig als de oostelijke Pyreneeën zijn qua landschap, zo gevarieerd is ook de lokale keuken. Aan de kust vind je vanzelfsprekend veel visgerechten, waaronder de vermaarde ansjovis. Maar de Côte Vermeille is ook de bakermat van banyuls, een van de bekendste wijnen van Zuidwest-Frankrijk. De boerenkeuken van de Ariège is vaak eenvoudig en voedzaam, met gerechten als *taillous* (aardappel, ham en ei) en de bonenschotel *mounjetado*. In de Pyrénées-Orientales kun je niet om de Catalaanse invloeden heen. Op de menukaart vind je

bijvoorbeeld slakken met aioli of heerlijke, zongerijpte groenten.

KLIMAAT

Het oostelijke gedeelte van de Pyreneeën kent onder invloed van de Middellandse Zee een gematigder klimaat dan de westelijke Pyreneeën. Daardoor is het vrijwel het hele jaar een aangename bestemming om te vertoeven. In de zomer liggen de temperaturen rond de 25°C en 's winters daalt het kwik zelden onder de 9°C. Perpignan staat zelfs bekend als een van de zonnigste en warmste steden van Frankrijk. Wie de bergen ten zuiden van de stad wil verkennen, moet rekening houden met sneeuw in de wintermaanden. Over het

algemeen zijn de hoogste toppen tussen eind mei en half november sneeuwvrij, al verschilt dit van jaar tot jaar. De Ariège kent eveneens een divers weerbeeld. In de valleien en de uitlopers van de Pyreneeën heerst een gematigd klimaat, met in de zomermaanden gemiddelde temperaturen rond de 20°C. In de winter blijft het meestal een paar graden boven het vriespunt. De Ariège heeft behoorlijk wat regenval, met april en mei als natste maanden. In de bergen kan het weer snel omslaan en heb je ook in de zomer kans op stevige onweersbuien. Hier en daar ligt wat eeuwige sneeuw en op de Mont Valier vindt je zelfs de meest oostelijke gletsjer van de Pyreneeën, de piepkleine Glacier d'Arcouzan.

PYRÉNÉES-ORIENTALES

IN HET KORF

Hoofdstad: Perpignan

Inwoners: 483.000

Oppervlakte: 4116 vierkante kilometer

Afstand vanaf Utrecht: ongeveer 1300 kilometer

Laagste punt: 0 meter, kust

Hoogste punt: 2921 meter, Pic Carlit

ARIÈGE

Hoofdstad: Foix

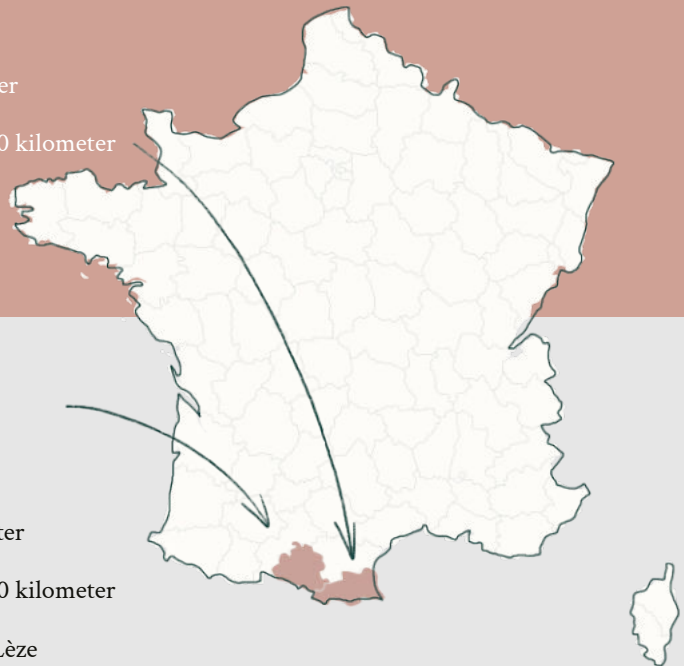
Inwoners: 154.000

Oppervlakte: 4890 vierkante kilometer

Afstand vanaf Utrecht: ongeveer 1250 kilometer

Laagste punt: 197 meter, Lézat-sur-Lèze

Hoogste punt: 3143 meter, Pique d'Estats

Pyénées-Orientales

Stranden, Catalaanse Pyreneeën, Côte Vermeille

Combineer bergen, zee, kastelen en lekker eten tijdens een vakantie in deze streek. Vanuit bijna elke hoek zie je de mythische berg Canigou liggen.

PYRÉNÉES-ORIENTALES

Het departement Pyrénées-Orientales kent, net als veel grensstreken, een roerige geschiedenis. Tot aan het Verdrag van de Pyreneeën in 1659 behoorde de landstreek Roussillon, het overgrote deel van het departement, toe aan Spanje. In dat jaar kwam het in handen van de Franse kroon, maar tot aan de Revolutie bleef Roussillon een zelfstandige Franse provincie. Sinds 1790 vormt het gebied samen met de landstreek Fenouillèdes, in het noordwesten, het departement Pyrénées-Orientales.

Op verschillende plekken in het departement zul je geen Franse, maar Catalaanse vlaggen zien wapperen. Historisch gezien is Roussillon onderdeel van Catalonië en het gedeelte aan deze kant van de grens wordt Noord-Catalonië genoemd. De regionale keuken heeft veel Catalaanse invloeden en ook de taal kom je regelmatig tegen.

De Pic du Canigou (2.784 meter) is een mythische bergtop voor de Catalanen. Het is niet het hoogste punt van het departement, dat vind je meer westwaarts. De Pic Carlit (2.921 meter) torent hoog boven een landschap vol meertjes, naaldbomen en alpenroosjes. In dit westelijke gedeelte van het departement bevind je je bij de bergen, valleien en hoogvlaktes van de Capcir en

Cerdagne, die samen met de Conflent het Parc Naturel Régional des Pyrénées Catalanes vormen. Dit gebied laat zich goed te voet verkennen, maar wordt ook doorkruist door de kanariegele Train Jaune. Belangrijkste bezienswaardigheden zijn de vestingsteden Villefranche-de-Conflent en Mont-Louis, de indrukwekkende vallei van de Têt, de abdijen Saint-Michel-de-Cuxa en Saint-Martin-du-Canigou, grotten en de mooie dorpen Eus en Évol, net als Villefranche behorend tot de *Plus beaux villages de France*.

Aan de oostkant wordt het departement begrensd door de Côte Vermeille. Zandstranden worden afgewisseld met rotsachtige baaien en kleurrijke kustdorpen als Collioure. Geschiedenisliefhebbers vinden aan de oostkant van het departement genoeg van hun gading: van prehistorische vondsten in het Corbièresmassief tot Romeinse ruïnes op de Col de Panissars, en van middeleeuwse abdijen tot recente conflicten waar in het Mémorial du Camp de Rivesaltes aandacht aan wordt besteed. Naast de kleurrijke hoofdstad Perpignan telt dit gedeelte van het departement twee *Plus beaux villages*: Castelnou en Prats-de-Mollo-la-Preste.

WINTERSPORT

Skiën, snowboarden of langlaufen tussen de hoogste bergtoppen, op anderhalf uur rijden van het strand? Het kan in Pyrénées-Orientales. Na afloop van een dagje sneeuwpret kun je bovendien heerlijk relaxen in een van de warmwaterbronnen die de streek rijk is.

Je gaat niet alleen voor zon en warm weer naar deze streek toe. Tussen de bergen van het Parc Naturel Régional des Pyrénées Catalanes vind je namelijk een zestal wintersportgebieden: Le Cambre d'Aze, Font Romeu Pyrénées 2000, Formiguères, La Quillane, Les Angles en Porté-Puymorens. Ze liggen tussen 1600 meter en 2700 meter en zijn toegankelijk met een en dezelfde skipas.

In totaal zijn er in de zes skigebieden van het departement ongeveer honderdtachtig kilometer aan skipistes, vierhonderdvijftig kilometer aan langlaufloipes, honderd skiliften en zo'n tweehonderdvijftig kilometer aan gemarkeerde routes voor wandelingen met sneeuwschoenen. Daarnaast zijn er diverse bedrijven die winterse activiteiten aanbieden, zoals uitjes met een hondenslee en parapente.

Pic du Canigou

warmwaterbronnen

De Romeinen waren al op de hoogte van de weldaden die warmwaterbronnen bij ziektes en ongemakken te bieden hebben. De oostelijke Pyreneeën zitten vol met plekken waar het warme water zo uit de grond stroomt. Diep onder het aardoppervlak wordt het opgewarmd en neemt het *en passant* allerlei metalen en mineralen met zich mee. Vooral in de valleien van de Têt en de Tech zijn er veel bronnen.

Na de Romeinse tijd zijn warmwaterbronnen lange tijd uit het zicht geraakt. Pas in de negentiende eeuw komen de bronnen in de Pyreneeën weer in trek. Overal verrijzen kuuroorden en de elite komt er maar al te graag badden. Sommige thermale baden zijn inmiddels weer in verval geraakt, maar nog steeds zijn er in diverse steden en dorpen luxe hotels met baden te vinden. Je kunt bijvoorbeeld terecht in Amélie-les-Bains, Vernet-les-Bains, Molitg-les-Bains en Thuès-les-Bains. Daarnaast zijn er op een aantal plekken midden in de natuur gratis toegankelijke baden, waar in beekjes kunstmatige bassins zijn gemaakt. Dat is bijvoorbeeld het geval bij Prats-Balaguer en Thuès-entre-Valls.

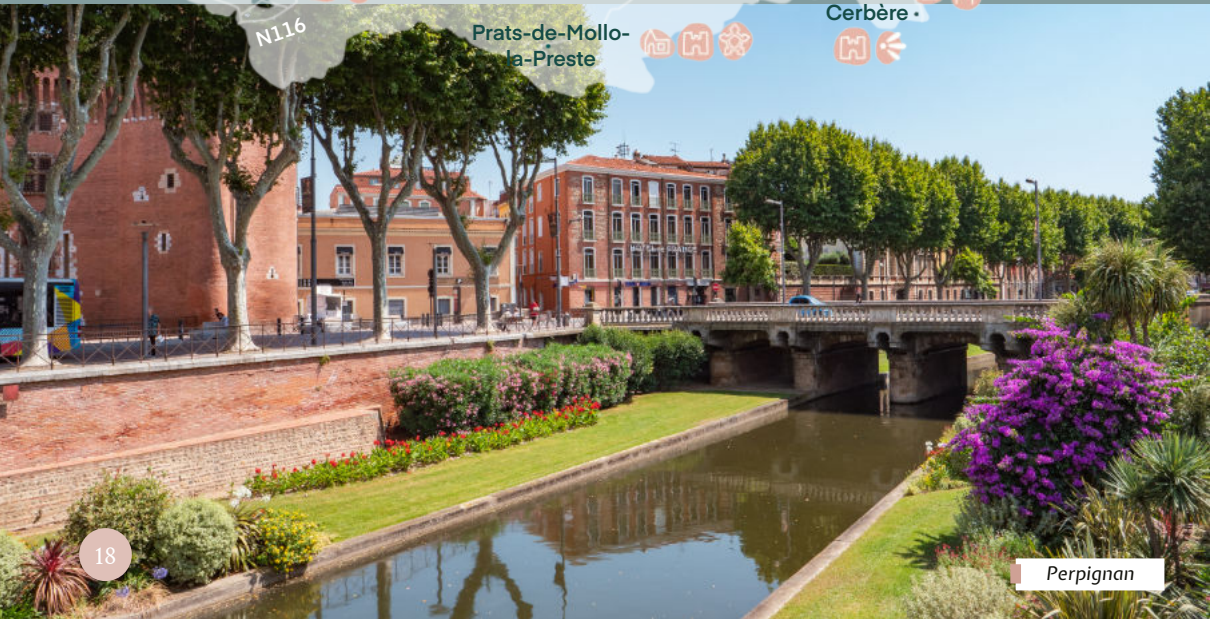

STEDEN & DORPEN

Wie denkt dat de Pyrénées-Orientales alleen een leuke bestemming is als je van bergwandelen of strandvakanties houdt, heeft het mis. Er zijn opmerkelijk veel bijzondere dorpen en steden. Een aantal van de dorpen heeft zelfs het label *Plus beau village*, namelijk Eus, Villefranche-de-Conflent, Evol, Castelnou en Prats-de-Mollo-la-Preste.

Als wij een dorp of stad bezoeken, gaan we meestal allereerst even langs het Office de Tourisme. Vaak kun je daar een plattegrond met rondwandeling langs alle bezienswaardigheden krijgen.

AMÉLIE-LES-BAINS-PALALDA

Het levendige stadje Amélie-les-Bains ligt in een bocht van de rivier Tech en is al sinds de Romeinse tijd bekend als kuuroord. Opmerkelijk is dat er in de thermale baden nog sporen van de Romeinse tijd te vinden zijn. Hoe bijzonder is het om te kuren onder een origineel Romeins gewelf, op een manier die waarschijnlijk weinig verschilt van hoe het er tweeduizend jaar geleden aan toe ging. Het stadje heeft verder gezellige winkelstraten waar je onder meer kunt inslaan op het gebied van streekproducten. Boven Amélie-les-Bains werd in de zeventiende eeuw een fort gebouwd, dat tegenwoordig privébezit is en helaas niet te bezichtigen valt. Zeker een bezoek waard is het naburige dorp Palalda. Dit is fraai gelegen in het weelderige landschap van de vallei van de Tech en herbergt onder meer de overblijfselen van een dertiende-eeuws kasteel. Als je wandelend door de nauwe straatjes omhoog gaat, kom je als vanzelf uit bij de Église Saint-Martin, waarvan de oudste vermelding uit de tiende eeuw dateert. In de kerk kun je een prachtig barokaltaarstuk bewonderen.

ARGELÈS-SUR-MER

De bekendste badplaats van het departement is Argelès-sur-Mer. Het bestaat uit twee delen, de oude binnenstad en Argelès-Plage, dat later ontstond. Argelès ligt op de uitlopers van het Massif des Albères aan de oever van de Massane.

Het heeft oude wortels en werd in de negende eeuw voor het eerst vermeld, toen het bij het hertogdom Roussillon hoorde. In de middeleeuwen lag het in het middelpunt van de machtsstrijd tussen de koningen van Aragon en Mallorca, die de heerschappij over de streek betwistten. Ook later kwam het stadje onder vuur te liggen, bijvoorbeeld tijdens de belegering door de Franse koning Louis XI in de tweede helft van de vijftiende eeuw. In 1659 werd Argelès onderdeel van de Franse kroon, maar ook toen waren de jaren van onrust nog niet voorbij. In 1793 volgde bijvoorbeeld nog een belegering door de Spanjaarden. Van 1939 tot 1941 was er op de stranden ten noorden van Argelès een groot concentratiekamp, allereerst voor duizenden republikeinse strijders die uit Spanje gevlucht waren tijdens de Spaanse burgeroorlog.

Sinds de jaren vijftig is Argelès een grote toeristentrekker, met name dankzij de prachtige zandstranden. Ook het inwoneraantal is flink gegroeid en het stadje blijft zich uitbreiden, zowel richting het strand als richting de heuvels. De binnenstad heeft enkele straten met horeca en kleine (toeristische) winkels (met name de Avenue de la Libération). De belangrijkste historische bezienswaardigheid is de Église Notre-Dame del Prat, in de veertiende eeuw volledig opnieuw gebouwd op de plek van een eerdere kerk, in de zuidelijke gotische stijl. In de kerk kun je een aantal schilderijen uit de renaissance bewonderen. Verder zijn er aan de buitenkant van de kerk nog sporen van versterkingen te vinden.

BANYULS-SUR-MER

Een van de oudste gebouwen van Banyuls is de kleine Église Saint-Jean de la Rectoria, uit de twaalfde eeuw. De kerk heeft enkele fraaie romaanse sculpturen. Verder is Banyuls het vertrek- of eindpunt van de GR10 en de Haute Route des Pyrénées, bekende wandelroutes die dwars door de Pyreneeën voeren, van de Atlantische kust tot aan de Middellandse Zee. Maar Banyuls is toch vooral geliefd vanwege de wijn. Sinds de Grieken en Feniciërs zich aan de Franse kusten van de Middellandse Zee vestigden wordt er op de hellingen wijn verbouwd, en ook in de omgeving van Banyuls is dat niet anders. Internationale bekendheid kregen de zoete wijnen van Banyuls vooral door de komst van de spoorlijn in de negentiende eeuw en de schilders die de streek vervolgens op het witte doek gingen afbeelden.

De wijn banyuls is een natuurlijke zoete witte wijn die een beschermde oorsprongsbenaming heeft en geproduceerd wordt in de vier gemeentes aan de Côte Vermeille: Banyuls-sur-Mer, Collioure, Port-Vendres en Cerbère. De druiven voor de wijn groeien op oude wijnstokken in wijngaarden die terrasvormig op de hellingen aan de kust liggen. De druiven worden laat in de herfst geplukt, wanneer ze een zeer zoete smaak hebben.

CASTELNOU

Smalle straatjes en steegjes met natuurstenen huizen, een paar restaurantjes, en bovenal de imposante

Boven Banyuls

restanten van een middeleeuws kasteel. Heel groot is Castelnou niet, maar door de fraaie ligging en de middeleeuwse sfeer is het er fijn vertoeven. Het dorp ontstond rond het kasteel, dat voor het eerst vermeld wordt in de tiende eeuw. De burggraaf van Castelnou heerste op het toppunt over een gebied dat zich vanaf de Spaanse grens tot aan de Corbières in de Aude uitstreckte. Na de middeleeuwen raakte het in verval en op een gegeven moment was het dorp vrijwel onbewoond. Vanaf de negentiende eeuw werd het kasteel gerestaureerd en in de twintigste eeuw bracht het toerisme nieuw leven in het dorp.

CERBÈRE

Cerbère is het meest zuidelijk gelegen dorp van de Côte Vermeille. De naam dankt het